

Arhitektuurikoja koosolek

3. märtsil 2014 kell 15 Linnalaboris, Telliskivi 60a

Osalejad:

KuM: Yoko Alender

EAL: Indrek Allmann, Peeter Pere, Kalle Vellevoog, Ingrid Mald-Villand, Ingrid Kormašov, Tõnu Laigu, Toomas Paaver

SiM: Andres Levald

ESL: Liivi Haamer, Urmo Vaikla

TTK: Kai Süda

EAK: Raul Järg

EPÜ: Johann-Aksel Tarbe

EAM: Triin Ojari

Linnalabor: Regina Viljasaar, Teele Pehk

Päevakord:

1. Lühidalt Linnalabori selle aasta olulisematest tegevustest
2. Kultuuriministeeriumi arhitektuurivaldkonna arendustoetust saanud projektide lühitutvustus
3. Linnateemasid ja elukeskkonda käsitleva raadiosaate kondikava tutvustus ja tagasiside kogumine
4. Euroopa Liidu uue rahastusperioodi loomemajanduse meetme raames tehtavad arhitektuurivaldkonna tegevused
5. Arhitektuurikoja ühispoordumine planeerimis- ja ehitusseaduse eelnõule (muudatusettepanekute tähtaeg on 25.03)
6. Territoriaalse demokraatia harta ettevalmistamisest
7. Muud teemad

1. Linnalabori käesoleva aasta tegemised

Teele: Sel aastal keskendume väga palju kogukondadele ja elukeskkonna parandamises osalemisvõimaluste loomisele. Kempleme Tallinna linnavalitsusega, et asumiseltside algatusest sündinud „[Koostöö hea tava](#)“ volikokku viia (kusjuures kui tahate toetusallkirja anda, andke Teelele teele@linnalabor.ee märku!). Inspiratsiooni kogume [Saue linnakeskuse projektist](#), kus nõustame linnavalitsust juba poolteist aastat keskusalale uuenduskuuri tegemisel, töö päädib juunis planeeringu lähteülesandega. Liigume edasi Lasnamäele, kus testime kogukondade võimalikkust, koondades tegutsevad kodanikuühendused, aktiivsed elanikud ja kohalikud ettevõtjad. Jätkame neli korda aastas ilmuva [urbanistide väljaande U](#) üllitamist ja [linnaretkede](#) korraldamist.

Regina: Üks ambitsioonikas töö on ruumi- ja kogukonglike visioonide koostamine Koostöö Kogu kureeritava [riigipidamise kava raames](#) – meie osa nimeks on **Ruumiidee**. Töö lähteülesanne on umbes-täpselt nii lühike: mõelda "kastist välja", kuidas kahanevate ressursside tingimustes Eesti elu saab kesta ja paraneda läbi ruumi ja kogukonna valdkonna. Tulemusest ei oodata kenasti pakendatud visiooni, vaid hulka häid mõtteid. Selleks alustasime oktoobrist 2013 koos Kristi Grišakoviga stsenaariumiplaneerimise meetodil Eesti tuleviku üle mõtlemisega ning seejärel oma ettepanekute koondamisega. Praeguseks on ettepanekud koondunud kolme teemarühma: "kohalikult elamine" (sh inivid, tema vastutus ühiskonnas, kogukondade roll), "kohaloomine" (rõhutades ruumi nt tervise, majanduse seisukohast) ja "(digitaalsed) tööriistad" (aitab juba seadusandlikest ümberkorraldustest, riigi roll võiks pigem olla tööriistade abil koostöö hõlbustamine).

Tiimi sisetöö tulemusel oleme kokku saanud sadu mõtteid, mis põhinevad meie haridusel, elukogemusel, kümnetel loetud artiklitel-raamatutel, välismaistel näidetel (mida me ei kopeeri!)... kõik see on kokku üks päris isiklik ja kohati poliitiliselt ebakorrektnel kollektsoon.

Neid mõtteid tahaksime jupikaupa arhitektuurikoja liikmetega arutada. Esmalt tutvuge veebikeskkonnaga ruumiidee.tumblr.com ning <https://www.facebook.com/ruumiidee> (NB! tumblri lehe info uueneb lähipäevil põhjalikult, nii et parem on laste facebookil end kursis hoida). Facebookis loodame sellist arutelu, et ettepanekud läheksid veel poliitiliselt ebakorreksemaks ja asjalikumaks.

Märtsi alguses avalikustame visioonidokumendi mustandi ja umbes 15.-16. aprillil toimub suur avalik arutelu, kuhu olete väga oodatud. Seejärel koostame lõppdokumendi.

Koostöö Kogu edasist tööplaani me ei tea. Peame ilmselt Ruumiideesse koondatud eri teemablokkidega edasiminemiseks ise jätkurahastust leidma. Igatahes on Linnalabor endale eesmärgiks seadnud, et järgmises inimarengu aruandes kajastuks ruumiteema (mida seal senimaani pole olnud).

Toomas: vaja oleks välja tuua, et riik ei tegele üldse ruumi väärtustamisega.

2. Kultuuriministeeriumi arhitektuurivaldkonna arendustoetust saanud projektide lühitutvustus

Yoko: laekus 26 taotlust, millest 4 diskvalifitseerusid (ülikoolid ja riigimuseumid). Loomeliitude välisorganisatsioonide töös osalemine on prioriteediks, kuna sellele ei saa mujalt toetust. Toetust sai 12 projekti: Pärnu Uue Kunsti Muuseumi arutelusari; Arhitektuurikaubamaja; Linnalabori ajakirja U tõlkekulud; ESLi aastakonverentsi korraldamine; EMALi Balti maastiku foorum (seotud Eesti sooviga välja selgitada liitumistingimused Euroopa Maastikukonventsiooniga); Arhitektuurikeskus huvikooliks, sündmuste salvestamiseks, TABi ettevalmistamiseks; EALi aastanäituse korraldamine kuraatorinäitusena; EAL arhitektuurikoja kohtumiste koordineerimiseks 2014. aastal; EALi esindajate osalemine rahvusvaheliste katusorganisatsioonide (ACE, EFAP, UIA/BAUA) töös; EALi EV 100 avaliku ruumi projekt; Linnalabori raadiosaade; MTÜ Looduselust arhitektuuri pilootsaate tootmiseks. Ministri käskkiri toetuste eraldamiseks on [siin](#).

Yoko: Rahastust mittesaanud taotluste mõju oli raske hinnata, nt Pärnu Uue Kunsti Muuseumi urbanistikaõppe Pärnu Hansagümnaasiumis – pigem võiks selle asemel luua kõigile koolidele õppekava. Seda tegelikult teebki juba Kadri Klementi koos paari linnalaborandiga.

Otsustasime: Kutsume Kadri Klementi arhitektuuri rääkima ruumiõppe juurutamisest üldhariduskoolides (Arhitektuurimuuseumi alt läks viimati taotlus kulkasse) - Teele kutsub.

Yoko: riigieelarve strateegiasse läks arhitektuurivaldkonna arendustoetuseks 50 000 eurot (senise 40 000 asemel), aga pole teada, palju saame.

Tõnu leiab, et arhitektuurivaldkonna definitsiooni peaks varsti täpsustama, kuna on liiga laiaks läinud. Yoko leiab, et kui tegeletakse arhitektuuriteemaga, siis on kõik korras.

3. Linnalabori raadiosaade

Teele: KuMi voorust saime 3600 eurot, et kokku panna linna- ja elukeskkonna teemasid käsitleva raadiosaate sari ning sügiseks orienteeruvalt 15 saadet eetrisse lasta (teame, et see on suht ulmeplaan). Töö on algusjärgus, proovime raadioinimestega formaadi osas läbi rääkida ning Viker- või Klassikaraadiotele saade maha müüa.

Regina: Esialgne formaat on tugeva saatejuhiga äge vestlussaade, kus igas saates lahkame ühte teemat lähtuvalt inimest puudutavatest teemadest, mitte ei pane eksperte omavahel arutama,

kuidas planeerimissüsteemi arusaadavamaks muuta. Saated on pigem päevakajalised. Töötame saateformaadi aprilliks välja ja arutame siis arhitektuurikojaga läbi. Kui keegi soovib töörühmaga liituda, andke märku regina@linnalabor.ee ja teele@linnalabor.ee.

Tekkis mure, et arhitektuuriteemalisi laule on väga väha, mida raadios lasta. Kalle pakkus välja, et EAL kuulutab välja arhitektuuriteemaliste laulude konkursi. ☺

Soovitused koyalistelt:

- Tõnu Pedaru elukeskkonnast väga huvitatud (kirjutab PULSSi, ERRi kultuuriportaal)
- Anu Piirisild oli pikka aega R2 saatejuht
- raadiosaate turundust arendada koos telesaatega, seal on plaanis suur turundusplaan teostada

Infoks: Telesaate pilootsaate sisu pole veel koos, toimkond kohtub loodetavasti peagi.

4. Euroopa Liidu uue rahastusperioodi (2014-2020) loomemajanduse meetme raames tehtavad arhitektuurivaldkonna tegevused

Raul: 20 miljonit eurot jaguneb mitme valdkonna (arhitektuurist ja disainist toidukultuurini välja) vahel. Raha tegevuspõhiselt ära jaotatud (need 6 tegevust allpool), mitte valdkonniti. Raha on mõeldud loomemajanduse ettevõtlusvõimekuse suurendamiseks, mitte kultuuripoliitika tegemiseks. Seega loovettevõtete tugevamaks muutmine, mitte nende juurdeloomine. Loomemajanduse rahade jagamist kureerib Kultuuriministeerium, jagajaks on jätkuvalt EAS.

Tegevused:

- inkubaatorid ja kiirendid;
- tugistruktuurid (arenduskeskused);
- ekspordivõimekus;
- sidumine teiste sektoritega (sh sektorisene koostöö);
- teadlikkus;
- taristu ja tehnoloogiline võimekus.

Raul: neist tegevustest on arhitektuurivaldkonna jaoks kõige olulisem ekspordivõimekus.

Yoko: peaksime keskenduma kärgstruktuuride loomisele ning teiste sektoritega koostööle. On vaja tõsta loomemajanduse % SKPst ja ekspordi osatähtsust SKPst. Millist toetust on arhitektuurivaldkonnal vaja rahvusvahelistest konkurssidest osavõtmiseks ja välismaal stažeerimiseks? Kas bürood võiksid koopereeruda ja palgata sihtturule sisenemiseks ühise konsultandi?

Indrek: koostan hetkel visiooni, kuidas ekspordivõimekust suurendada. Olukord on praegu tegelikult päris hea, võrreldes teiste Euroopa riikidega moodustab Eesti arhitektuuri eksport praegu 6% SKPst, aga võiksite seada kuue aasta eesmärgi, nt tõusu 14%-le.

Üks konkreetne mõte on nt erialaliitude ühiselt juristi palkamine, et RKASiga läbi rääkida, lepinguid valmistada jne.

13. märtsil kell 10 toimub Kultuuriministeeriumis põhimõtete esitlemine, kus Raul esindab valdkonda. **Kõik ettepanekud, mured, ideed, märksõnad hiljemalt 10. märtsiks Raulile esitada!**

Ministeerium töötab kuni juunikuuni meedet välja, Yoko kaitseb arhitektuurivaldkonna huve.

5. Arhitektuurikoja ühispöördumine planeerimis- ja ehitusseaduse eelnõule (muudatusettepanekute tähtaeg on 25.03)

Senini laekunud ettepanekud on üleval [siin](#).

EAL saatis oma ettepanekud Riigikogu majanduskomisjonile, aga pole üleval.

Toomas: kas ühispöördumine teha sellele, et kogu kodifitseerimine on jama ja tuleks otsast alustada või sellele, et mingid nüansid eelnõus parandada.

Tõnu: EAL on saanud peamised muudatusettepanekud sisse.

Johann-Aksel: erialaliitude poolt on nii sisulised ettepanekud esitatud, mida ei hakata elu sees sisse viima, sest see tähendab põhimõtteliselt uue eelnõu koostamist.

Andres: ehitus- ja planeerimisseaduse mõistete kokkuviiimine ei lahenda mingeid probleeme. Kõiki asju ei saa planeeringus määrata.

Majanduskomisjonile saab ettepanekuid esitada 25. märtsini.

Otsustasime, et ühispöördumist ei tee, vaid kes pole veel ettepanekuid komisjonile teinud, see tehku!

6. CEMAT ja territoriaalse demokraatia harta ettevalmistamisest

Andres: CEMAT on regionaalse ja ruumilise planeerimise eest vastutavate ministrite koostöövorm Euroopa Komisjoni juures. 2011. aastast on nt Euroopa Maastikukonventsioon. Eesti pole CEMATist väga osa võtnud, aga nüüd tuli jälle teemaks seoses Kreeka eesistumisega ning territoriaalse demokraatia harta koostamisega. CEMAT saatis küsimustiku, et kaardistada Eesti ruumilise planeerimise olukorda ja kodanike osalusvõimalusi, vastasid Linnalabor ja Keskkonnaõiguse Keskus. Juulis 2014 toimub Kreekas CEMATi iga-aastane istungjärk, kus soovitakse harta vastu võtta.

7. Muud teemad

7.1

Andres: Siseministeriumis on natuke raha, et spetsialistidele koolitusi korraldada. Sarnaselt eelmise aasta kahele seminarile (inimkeskne planeerimine ja maakonnaplaneerimine). Planeerimisalase teadlikkuse tõstmine peaks olema fookus. Pakkuge ideid välja, paari päeva pärast läheb ministeriumi plaan lukku.

Tõnu: tahtsime liri riigiarhitekti siia kutsuda, peale munapühi.

7.2

Tõnu sattus Kultuuri Koja eestseisusesse ja talle hakkas seal meeldima, kandideerib tõenäoliselt ka juhatusse. Tegelevad kultuuripoliitika rakenduskava koostamisega, mida kureerib kultuuriministerium. Tõnu soovib Kultuuri Koda arhitektuurikojas esindada. Broneerime igale arhkoja koosolekule kultuurikoja rubriigi.

Johann-Aksel: siirded erinevatesse kultuurikihtidesse on väga head!

Järgmine koja koosolek toimub 7. aprillil. Kes kutsub enda poole?

Protokollis Teele Pehk Linnalaborist